

BoerenNatuurweek

Van groei tot bloei

Workshop over overgangsgebieden in Programma
Natuur – implementatie in Brabant



BoerenNatuurweek

Van groei tot bloei

Programma workshop overgangsgebieden

15:30-15:45	Ad Backx interviewt Evelien Verbij over Programma Natuur en overgangsgebieden
15:45-16:10	Ad Backx vertelt over betrokkenheid Brabantse collectieven bij Programma Natuur in Brabant
16:10-16:15	Pauze en Film Praktijkproef Brabant Bodem Biodiversiteitsmonitor
16:15-16:45	Carlo Braat vertelt over maatregelen in overgangsgebieden
16:45-17:00	Discussie en afronding



Interview over Programma Natuur en overgangsgebieden





BoerenNatuurweek 2021

Implementatie Landelijk Programma Natuur in Brabant

Ad Backx, Secretaris Collectief ANB West-Brabant

Carlo Braat, Stichting ZeeBra en

coördinator ANB West- en Midden Brabant

15 maart 2021





Inhoud

- 1) Collectieven in Brabant
- 2) Landelijk Programma Natuur (LPN)
- 3) Proces aanpak LPN in Brabant
- 4) De schil rond Natura 2000-gebieden
- 5) Maatregelen
- 6) Prestaties
- 7) Gebiedsgericht werken
- 8) Vergoedingen





Collectieven in Brabant

3 Brabantse collectieven

- Collectief ANB West-Brabant
- Collectief ANB Midden-Brabant
- Collectief ANB Oost-Brabant
 - *Opgericht door ANV's*
 - *Zie website*
www.anbbrabant.nl





Collectief	ANLB (ha)	Water (ha)	Totaal (ha)
Collectief ANB West-Brabant	934	797	1731
Collectief ANB Midden- Brabant	384	431	815
Collectief ANB Oost-Brabant	2192	173	2365
Totaal			4911





Samenwerking

- **Collectieven ANB West-, Midden- en Oost-Brabant en Collectief Poldernatuur Zeeland werken nauw samen met Stichting ZeeBra, opgericht door:**
 - Stichting het Noordbrabants Landschap
 - Stichting Landschapsbeheer Zeeland
 - Brabants Particulier Grondbezit/BPG Vereniging landelijk Brabant
 - Zeeuws Particulier Grondbezit
 - ZLTO
- **Collectieven huren Stichting Zeebra in voor allerlei taken:**
 - Algehele coördinatie
 - Ecologisch advies en begeleiding monitoring
 - Opstellen adviezen





Landelijk Programma Natuur

- **Kamerbrief van Minister van LNV van 24 april 2020**
- **Structurele aanpak stikstofproblematiek**
 - **Verbetering/instandhouding stikstofgevoelige soorten en habitats, Vogel- en habitatrictlijn (VHR)**
- **O.a. € 2,85 miljard beschikbaar voor natuurherstel en –ontwikkeling bij voornamelijk Natura 2000-gebieden**
 - **Uitvoering 2021 t/m 2030**
 - **Twee fases**
 - **2020 t/m 2023**
 - **2020 t/m 2030**
 - **Gebiedsgerichte aanpak**





Proces aanpak LPN in Brabant

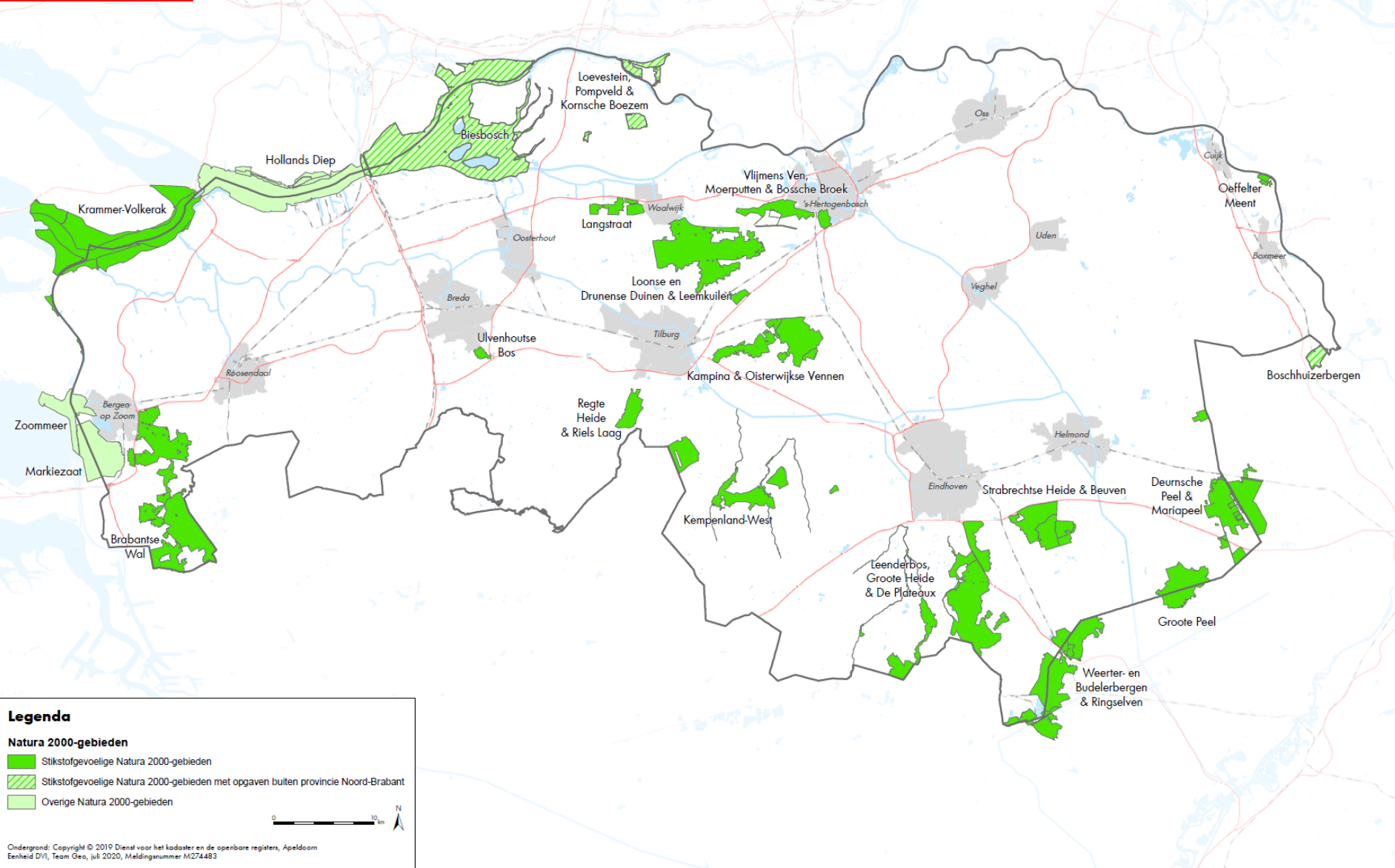
- Brabant heeft 21 Natura 2000 gebieden, waarvan 14 stikstofgevoelig
- Uitvoering snel opgepakt door Gedeputeerde Staten
- Medio juli 2020 in Bestuurlijk overleg van terreinbeheerders, waterschappen, ZLTO, collectieven, provincie en gemeenten
- Vraag van gedeputeerde, mevrouw Elies Lemkes-Straver:
 - Partijen: kom uiterlijk medio september met een plan!
- De drie collectieven hebben bijtijds een plan ingediend



Natura 2000

Stikstofgevoelige- en overige Natura 2000-gebieden

Provincie Noord-Brabant



Legenda

Natura 2000-gebieden

- Stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden
- Stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden met opgaven buiten provincie Noord-Brabant
- Overige Natura 2000-gebieden



Ondergrond: Copyright © 2019 Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn
Eenheid DVI, Team Geo, juli 2020, Meldingsnummer M274483



Het plan van de collectieven

- **Collectieven zien een grote rol in de schil van de Natura 2000 gebieden**
- **Plan opgesteld door Stichting ZeeBra, vastgesteld door besturen**
- **Plan gericht op:**
 - **Waterkwaliteit en –kwantiteit**
 - **Bodemverbetering**
 - **Verbinding met klimaatmaatregelen en natuurincl. landbouw**
 - **Plannen deels op perceels-, maar vooral op **bedrijfsniveau****

Samenwerking gezocht met ZLTO: gezamenlijk bod voor IPO/Bij12 uitgewerkt





Begrenzing schil

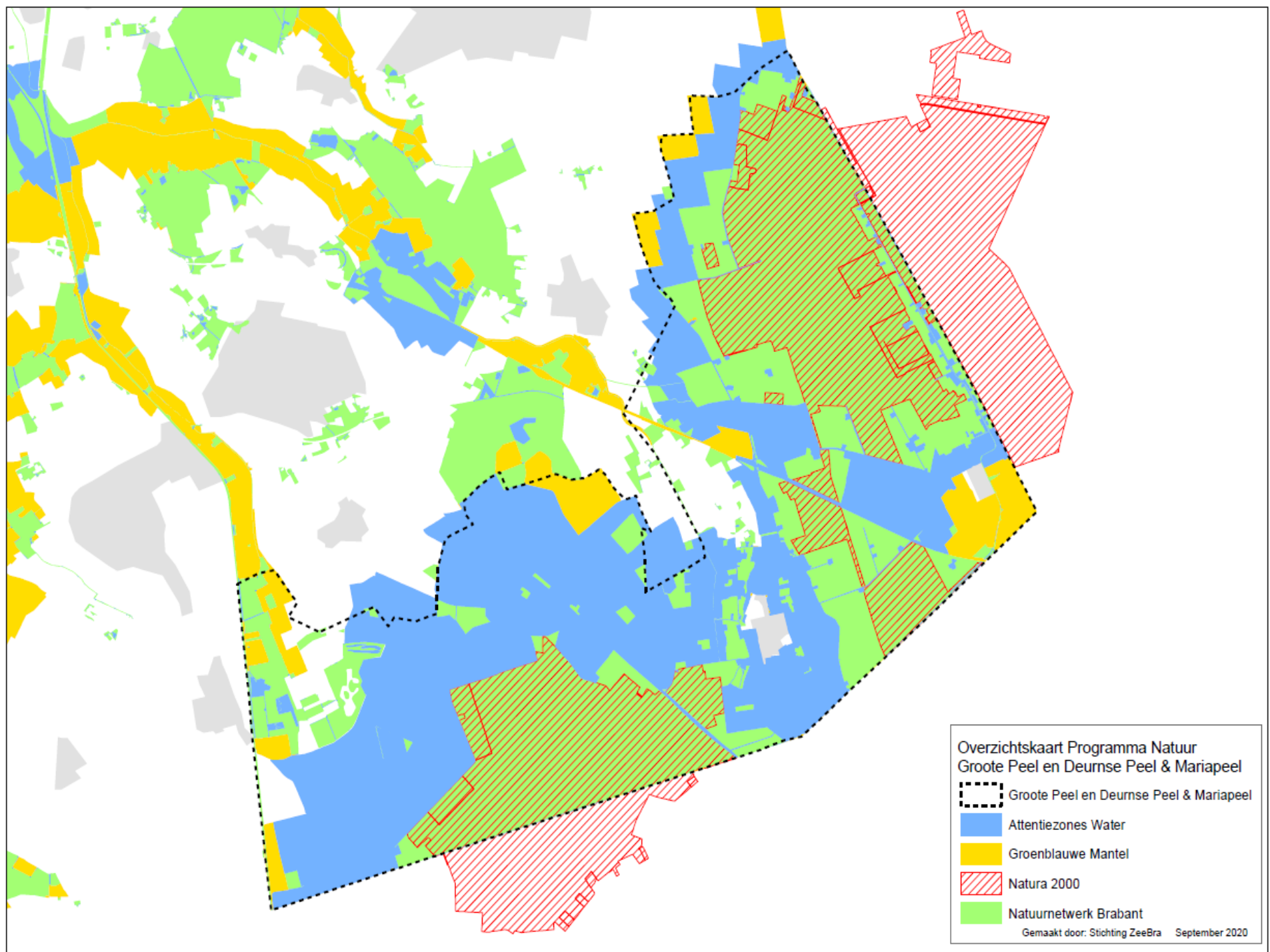
Rekenkundig

- **Attentiezone waterhuishouding in Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant**
- **Groenblauwe mantel in Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant**

Feitelijk

- **Op basis van hydrologie (inzijgingsgebieden, beïnvloedingsgebieden): onderzoek provincie**







Maatregelen voor schil in beheerplannen Natura 2000-gebieden

- **Nauwelijks specifieke zaken m.b.v. biodiversiteit in schil**
- **Er worden wel relaties benoemd tussen hydrologie van de schil en Natura 2000-gebied maar geen specifieke zaken benoemd**
- **Waterkwantiteit en waterkwaliteit in de schil worden vaak genoemd**





Conclusies

- **Maatwerk op basis van gebiedskennis vormt basis voor uitvoering!!!**
- **Doelstellingen voor Natura-2000 gebied moeten helder en realistisch geformuleerd worden: voor natuur en ondernemers toekomstbestendig**





Pauze



<i>Categorie 1: maatregelen t.b.v. verhogen grondwaterstand</i>	
inrichting	Zoals verondiepen/ dempen waterlopen, plaatsen stuwen, subirrigatie enz
beheer	Beheerpakket incidentele waterberging perceel in combinatie met kruidenrijkgrasland
beheer	Beheerpakket structurele peilverhoging/ natte teelten
beheer	Beheerpakket droogtebestendige teelten
inrichting	Aanleg waterbassins inclusief waterbesparende irrigatiemaatregelen 100 stuks
<i>Categorie 2: Maatregelen t.b.v. verbetering oppervlakte- en grondwaterkwaliteit</i>	
beheer	Bufferzones (beperkt/niet bemesten en inzet gewasbeschermingsmiddelen)
inrichting	Infiltratiegreppels langs waterlopen en natuurgebieden
inrichting	Tegengaan erfafspoeling 250 bedrijven (zie notitie voor mogelijkheden)
beheer	Beheerpakket terugdringen stikstofbodemoverschot (indicator biodiversiteitsmonitor gebruiken)
beheer	Beheerpakket strokenteelt akkerbouw voor reductie gewasbeschermingsmiddelen
beheer	Beheerpakket verhogen areaal stikstofbindende gewassen
<i>Categorie 3: Bodemaatregelen (verhogen O.S. gehalte en vochtregulerend vermogen</i>	
beheer	beheerpakket verhogen o.s. stofgehalte
<i>Categorie 4: Aanleg bossen en lijnvormige elementen</i>	
inrichting	Inrichtingskosten bos zonder agrarisch medegebruik
inrichting	Inrichtingskosten bos met agrarisch medegebruik
beheer	Beheerpakket bos met agrarisch medegebruik
beheer	Beheerpakket bos zonder agrarisch medegebruik
<i>Categorie 5: Kavelruil</i>	
inrichting	vooronderzoek voor periode 2024-2027
inrichting	Uitvoering (€1250/ geruilde ha) (600 ha ruilen in de Peel)
<i>Categorie 6: Biodiversiteitsmonitor</i>	



Watermaatregelen kwantiteit

- Verondiepen en/of dempen sloten: afgeleide van beheerpakket 38 'Water bergen op grasland'
- Aanleggen waterbassins op onttrekkingen aan grondwater te verminderen
- Teelt droogteresistentere gewassen die beter tegen droogte kunnen waardoor minder beregening nodig is (b.v. teelt van graan i.p.v. mais en inzaaien productief kruidenrijk grasland)
- Sub irrigatie: peilgestuurde drainage





Watermaatregelen kwaliteit

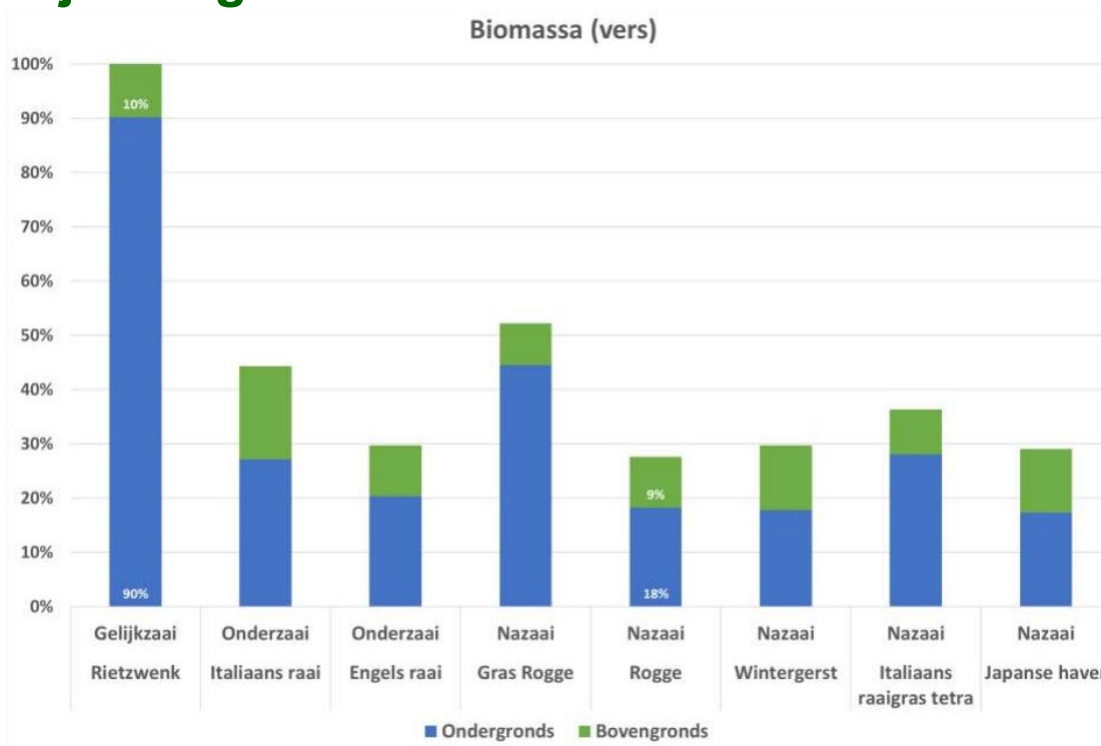
- Onbemeste zones langs beken/waterlopen (Beheerpakketten 5, 13 en 19)
- Infiltratiegreppels (Beheerpakket 37)
- Verminderen Stikstof-bodemoverschot (Via Biodiversiteitsmonitor)





Bodemmaatregelen

- **Bodemverbetering: gewasresten en ruige mest (Pakket 39)**
- **Gelijkzaai/onderzaai/nazaai mais (nieuw pakket)**
- **Vervangen mais door ander gewas (graan, vogelakker)**
- **Blijvend grasland**





Voordelen hoger organische stofgehalte

- Minder beregening in matig droge zomer met regelmatig een regenbui;
- Meer organische stof zorgt voor betere infiltratiecapaciteit: vermindering maaiveldafvoer en verbetering vochtregulerend vermogen
- Sterkere binding van nutriënten in de bodem door een hogere bindingscapaciteit waardoor minder uitspoeling





Maatregel	Effect op het organische stofgehalte in bodem op verschillende tijdschalen		
	kort	midden	lang
Optimalisatie van gewasrotatie	++	++	++
Achter laten van gewasresten	++	++	++
Aanvoer van mest en compost	+++	++	+
Voorkomen van braaklegging	+	++	+++
Verminderen van intensiteit en frequentie van bodembewerking	+	++	+++

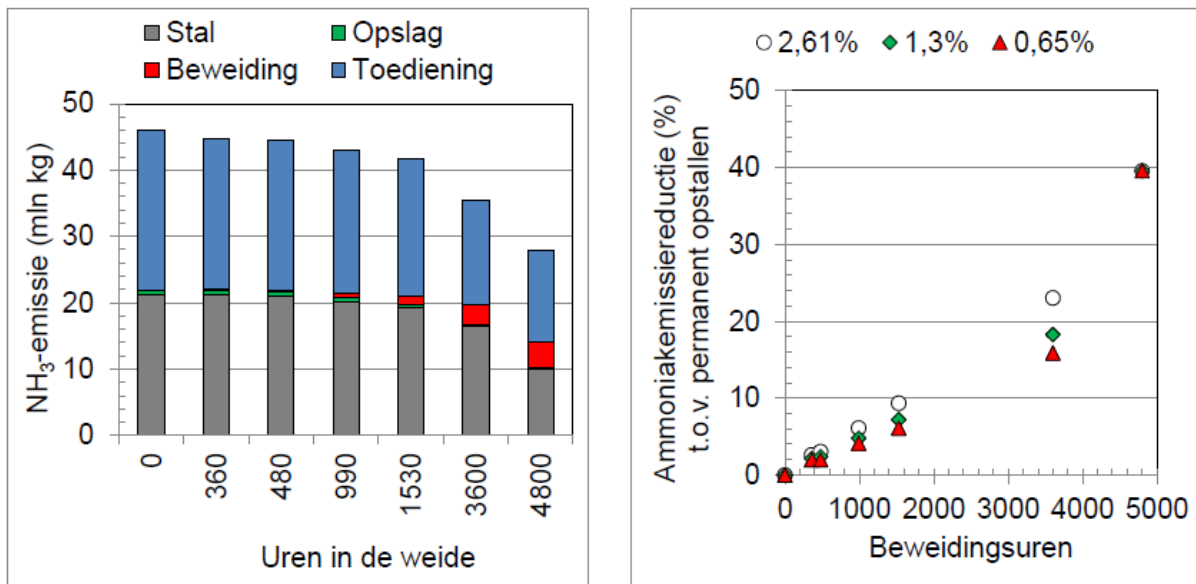
Tabel 1. Veelbelovende maatregelen om het organische stofgehalte te verhogen en hun belangrijkste kenmerken op de korte (0 -5 jaar), midden (5 - 10 jaar) en lange (> 10 jaar) termijn.





Kavelruil

- De boer op de plek die past binnen zijn toekomstperspectief
- Grotere huiskavel en meer mogelijkheden voor weidegang

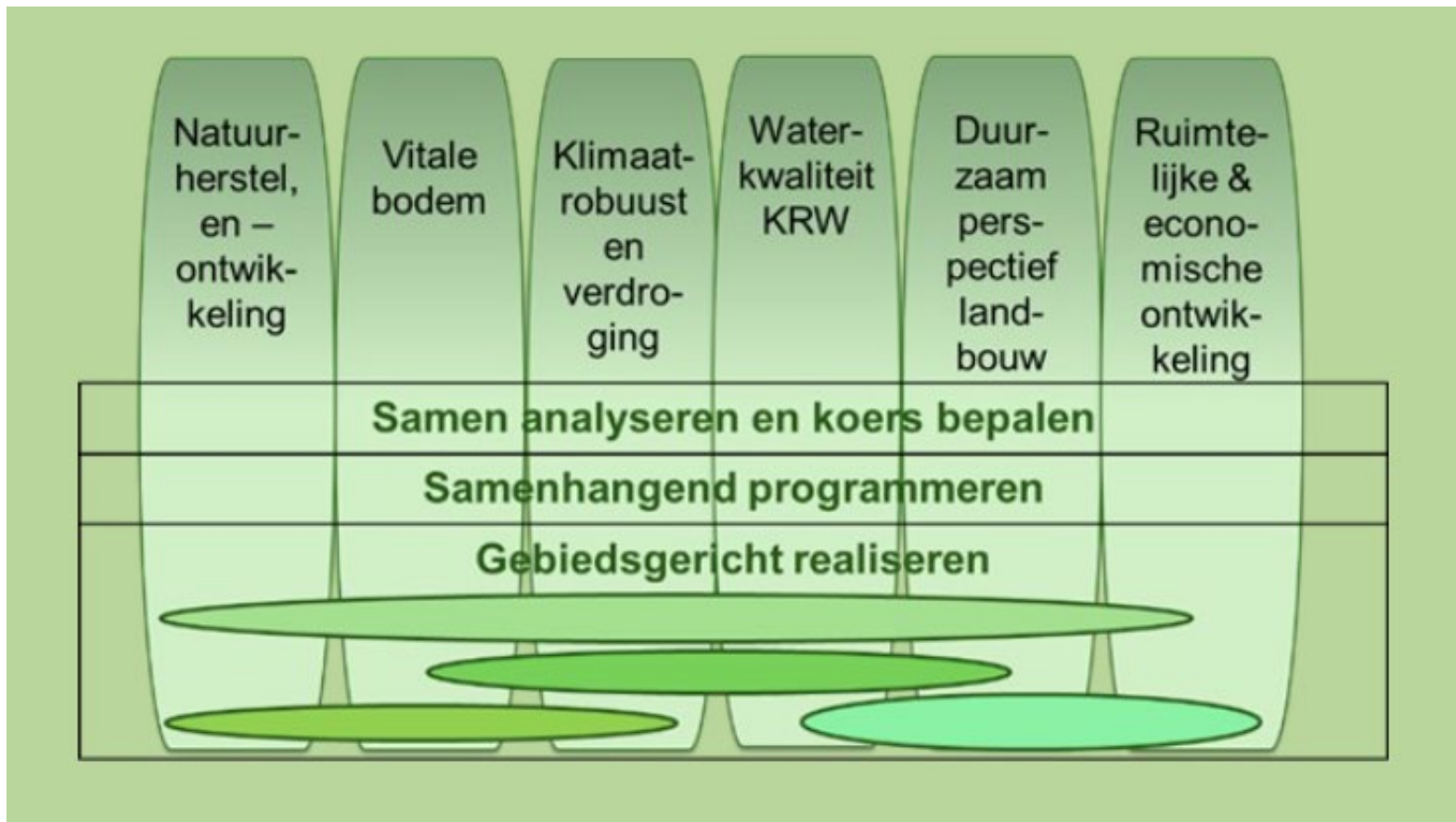


Figuur 7 Links: effect van aantal beweidsuren op de nationale ammoniakemissie (mln kg per jaar) voor de verschillende onderdelen in de mestketen. Rechts: effect van beweidsuren en mate van uitdoving in de stal (2,61%; 1,3%; 0,65% per uur) op de ammoniakemissie voor de gehele mestketen.



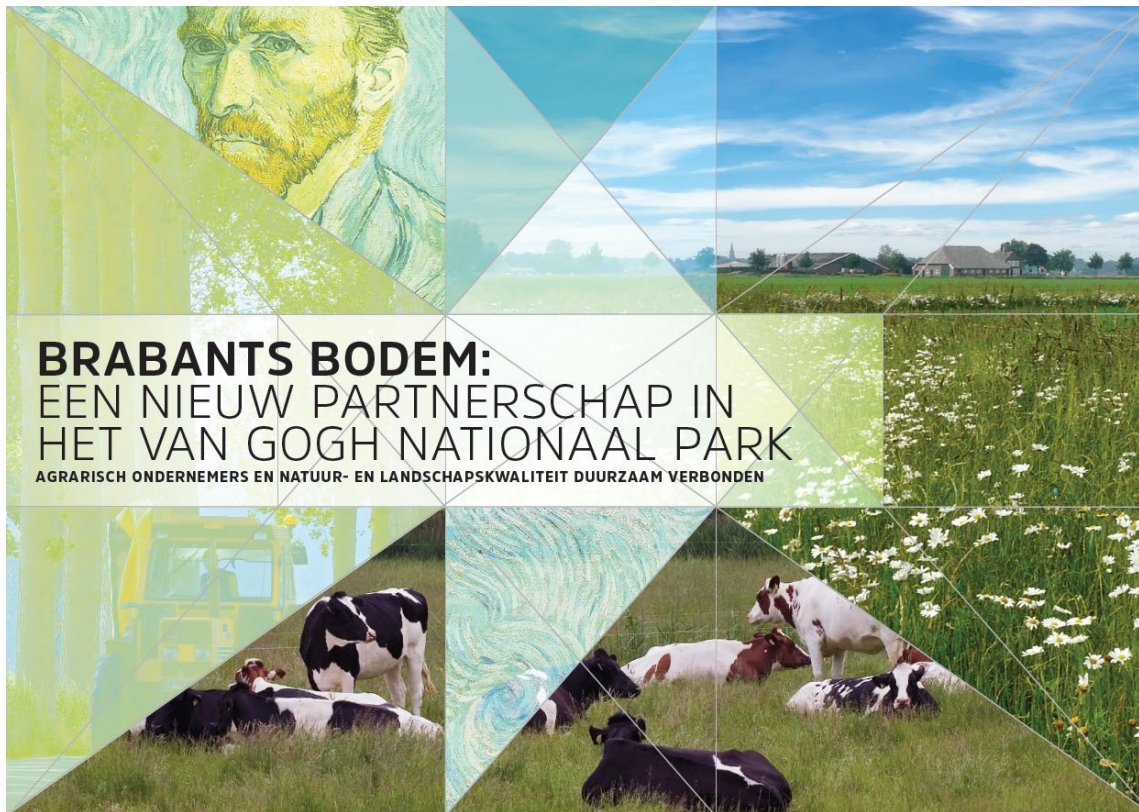


Gebiedsgerichte aanpak





Leveren prestaties op diverse kwaliteitsindicatoren






Praktijkproject

Brabantse Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij

3-jarig project met 200 melkveehouders



Integrale set indicatoren

-   **1. Blijvend grasland**
-   **2. Eiwit van eigen land**
-   **3. N-bodemoverschot**
-   **4. Klimaat (CO₂eq/kg melk)**
-   **5. Ammoniak uitstoot**
-   **6. Agrarisch Natuurbeheer %**
-   **7. Kruidenrijk grasland %**
-   **8. Groen-blauwe dooradering %**
-   **9. Gewasbeschermingsmiddelen**
-   **10. N uit kunstmest**
-   **11. P-bodemoverschot**
-   **12. Weidegang**
-   **13. Eiwit in rantsoen**

-  **Blauwe opgave**
-  **Stikstof opgave**
-  **Landschap**





Biodiversiteitsmonitor

gestapelde beloning - verwaardingsmodel op lange termijn-

Indicatoren	Praktijkproject	Biodiversiteitsmonitor VGNP	Punten
% Bijland gebied	≥10%	≥10%	200
	<10%	<10%	100
% Boek van eigen land	≥20%	≥20%	100
	<20%	<20%	50
N bodemvruchtbaarheid (kg N/ha)	≥100 kg N/ha	≥100 kg N/ha	100
	<100 kg N/ha	<100 kg N/ha	50
Bemestingsniveau (kg N/ha)	≥1000 g/kg mestmest	≥1000 g/kg mestmest	100
	<1000 g/kg mestmest	<1000 g/kg mestmest	50
Aerobische bodem (kg N/ha)	≥10 kg N/ha	≥10 kg N/ha	100
	<10 kg N/ha	<10 kg N/ha	50
% (Agricultural) natuurtoestand van land	≥100%	≥100%	100
	<100%	<100%	50
% (Agricultural) natuurtoestand van land	≥100%	≥100%	100
	<100%	<100%	50
% (Agricultural) natuurtoestand van land	≥100%	≥100%	100
	<100%	<100%	50



Verwaardingsmodel lange termijn

- Eco regelingen GLB
- Markt
- Subsidies
- Toegang tot en korting op grond
- Vergunningverlening
- CO2 verwaardiging
- Rentekorting
- Ecosysteemdiensten

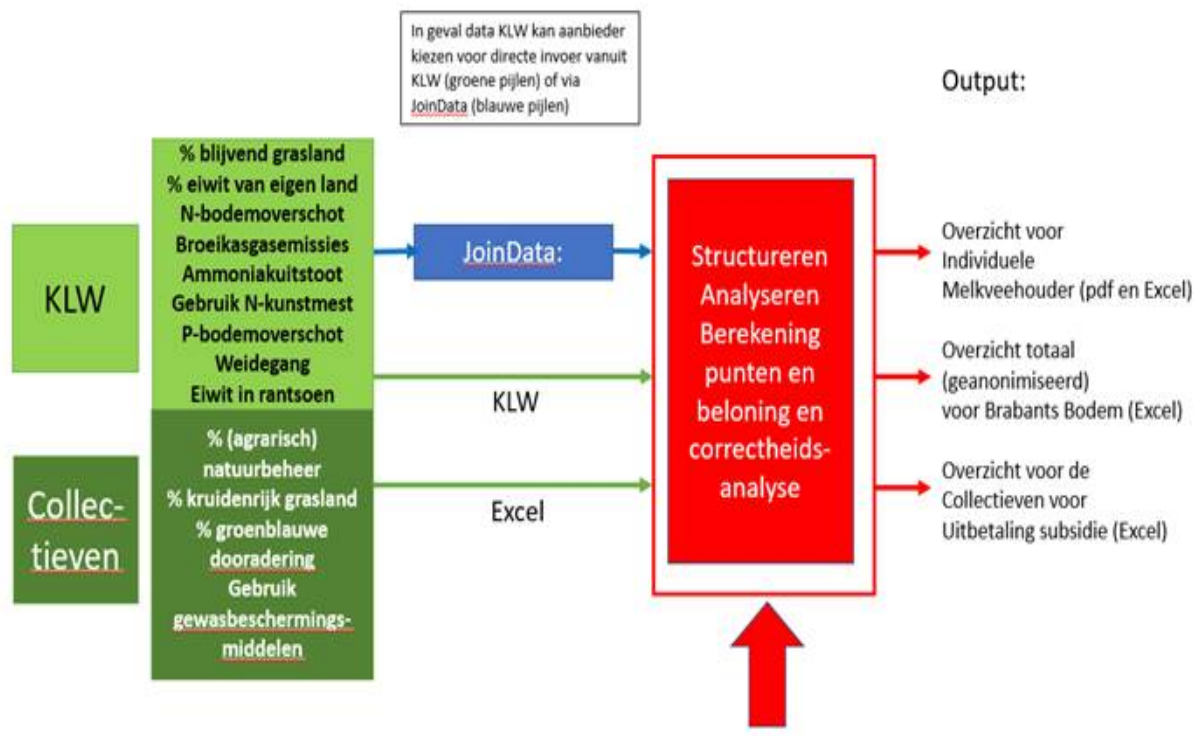
Set 13 integrale indicatoren

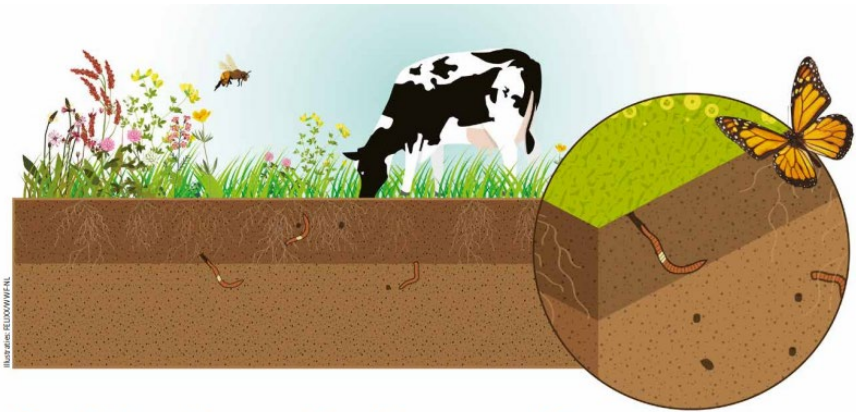
1. Dragen bij aan opgave water, natuur, bodem landschap
2. Ondernemer vertalen bedrijfsvoering



VAN GOGH NATIONAAL PARK BRABANT

Gegevens verzamelen en verwerken





De biodiversiteitsmonitor voor beloning van boeren voor biodiversiteitsverbetering

— Anne van Doorn en Dick Melman (Wageningen Environmental Research), Jan Willem Erisman en Nick van Eekeren (Louis Bolk Instituut)



Meerkosten biodiversiteitsmaatregelen voor melkvee- en akkerbouwbedrijven

Alfons Beldman, Nico Polman, Harry Kager, Gerben Doornewaard, Auke Greijdenus, Henri Prins,
Marijke Dijkshoorn, Judy Koppenjan





Vergoedingen voor grondeigenaren

- Vergoeding voor prestaties
- Bedrag per hectare
- Brabantse Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij



- Vergoeding voor maatregelen
- Koppeltabel
- 10 jarige contracten





Bedankt voor uw aandacht

VOOR MEER INFORMATIE:
SECRETARIS@ANBWESTBRABANT.NL

